

HAAGAN LEIVINUUNIN MUURAUS

Haagan talo Haapajärvellä on peräisin vuodelta 1914. Talossa saat-
taa olla vanhempikin osa päätel-
len pikkukamarin liimamaalista ja
savitasoitteista.

Tuvassa sijaitsee leivinuuni, joka
oli laitettu polttokieltoon uunin
yläosan tiilien tippumisen vuoksi.
Lähemmässä tarkastelussa huo-
mattiin, että savupiippu oli raken-
nettu uunin päältä lähteväksi tuon
aikaisen tavan mukaan. Vanhat sa-
vitiilet olisivat aiheuttaneet piipun
romahdus vaaran, mikäli uunin
yläosa olisi purettu uunin kunnos-
tamista varten, kuten ensiksi aja-
teltiin. Näin ollen uuni jouduttiin
purkamaan.

Purkutyö

Purkuhomma aloitettiin piipun
purkamisella ja näin edettiin aina
alaspäin tuvan lattiaa kohti. On-
neksi purkamisessa oli apuna
avulialta naapureita joiden avus-
tuksella purku saatiin päätökseen
purkupäivän iltaan mennessä. Jäl-
jelle jä tasainen tiilipohja, jonka
kestävyyttä jouduttiin pohtimaan
uuden uunin perustana. Perusta
päätettiin jättää silleen ja muurata
uusi uuni vanhalle pohjalle.

Purkutöön aiheuttaman runsaan
pienijakoisen pölymäärän vuoksi
kaikki kaappien ovet ja kamariin
vievät aukot jouduttiin teippaa-
maan umpeen. Kuitenkin pölyä
löytyi joka paikasta, mikä vain oli
jäänyt teippaamatta. Laatikoiden,
työkalupakkien, kaappien pääl-
listen puhdistamisessa menikin
sitten kotvan aikaa ja pölyä löytyi
päivienkin päästä mitä erilaisem-
mista paikoista, kuten seinäkellon
sisästä jne.

Ongelma oli valtavan tiilimäärä
sijoittaminen, mutta sillekin löy-
tyi ratkaisu ja sijoitettiin lähistöllä
oleviin lanttopaikkoihin.

Uunin suunnittelu

Uunin suunniteltaessa lähdettiin
siitä, että uuni olisi vanhan tuvan
tyyliin sopiva ja että siihen tulisi
leivinuunin lisäksi puuhella. Lisäk-
si uunin taakse tulisi jäädä tilaa
keittiösyvennystä varten.

Suunnittelua varten mallina oli
muutama valokuva antiikkilehdis-
tä, mutta mitään uunia yksityteen
ei voitu tehdä, vaan uuni muotou-
tui koko ajan työn edetessä.

Ongelmallista oli keittiö syven-
nyksen saaminen hirsiseinän ja
muurin väliin, koska tällöin muuri
olisi tullut 80 cm hirsilattian päälle.
Ongelma ratkaistiin upottamalla
muurin anturavaluun kolme lat-
tian päälle ulottuvaa seitsemän
cm:n pitkittäistä kulmarautaa ja
näille väliraudat. Piippu päätettiin
sovittaa mahdollisimman hyvin
vanhaan piippuaukkoon.

Uunin muuraus

Uunin muuraus aloitettiin piipun
muurauksella. Kattoaukkoa jou-
duttiin suurentamaan 8 cm, jot-
ta saatiin määräysten mukainen
määrä palovillaa mahtumaan pi-
ipun ympärille. Piippu aiheutti toi-
senkin ongelman. Leivinuunia ei
saatu mahtumaan hellan kanssa
samalle puolelle, vaan se oli sijo-
itettava ”kulman taakse”. Ratkaisu
ei ollutkaan hassumpi. Samal-
la puuhellaa ”vedettiin” hieman
eroon uunilinjasta, jolloin saatiin
se erottumaan paremmin.

Työ edetessä näytti siltä, että hel-
lan viereen tuleva pilari olisi liian
raskaan näköinen.

*”Muuraustyömaasta jäi hyvät
kokemukset. Se osoitti, että muu-
raus onnistuu ilman tarkkaa työ-
mallia prosessin edetessä.”*

Näkymää kevennettiin laittamalla
siihen sopivan kokoinen aukko, jo-
hon voi sijoittaa kynttilän tms. esi-
neen. Samoin hirsiseinän viereistä
pilaria vedettiin eroon seinästä al-
kuperäisestä suunnitelmasta poi-
keten.

Erityistä suunnittelua vaati huuvan
muuraus, mikä on sopiva kalte-
vuuskulma, miten leveät reunuk-
set jätetään uuniin ja miten kalte-
veva muuraus tuetaan. Tuentaan
käytettiin toisiinsa nojaavia lauto-
ja, jotka sitten viimeksi poistettiin.
Jossain vaiheessa olikin jännitystä
ilmassa; miten tuenta kestää. Se
onnistui epäilyistä huolimatta hy-
vin.

Kranssien valu

Kranssi tehtiin valamalla valumas-
salla. Niiden valuuun käytettiin edel-
liseltä vanhanmallisen leivinuunin
työmaalta jääneitä muotteja.
Muottien muokkaaminen sopivan
mittaisiksi olikin työläs homma.
Muotit oli koottu kolmesta eri-
muotoisesta päällekkäin ruuveilla
liitetyistä puusta. Kerrosrakenne
sai aikaan sen, että ne eivät mah-
tuneet sirkkeliin ja osa ruuveista
jäi pimentoon. Samoin rakenne sai
aikaan sen, että 45 asteen kulma
oli vaikea saada oikeaan kohtaan
käsijirissä. Samoin piilossa
olevat ruuvit tuhosivat monta sa-
hanterää. Sitkeys voitti kuitenkin
kovankin onnen. Muotit otettiin
talteen mahdollista seuraavaan
perinnetyömaata varten.

Muuraustyömaasta jäi hyvät koke-
mukset. Se osoitti, että muuraus
onnistuu ilman tarkkaa työmallia
prosessin edetessä. Se vaatii kui-
tenkin näkemystä ja luovia ihmi-
siä, joiden ajatuksia on helppo
soveltaa työhön. Kuitenkin koko-
naissuunnitelma on tärkeä, jotta
tavoite on selkeä.